D·N
30/3 1954

Bevisning i fallet Undén

I Morgon-Tidningen (eller utrikesministern?) besvarande i går de kritiska anmärkningar som Dagens Nyheter i söndags framställde i flyktingfrågan. Svaret innehåller ovanligt svåra förvrängningar och ovanligt många falska eller till hälften falska uppgifter; helt naturligt, ty i detta fall kunde ett korrekt svar inte innebära annat än ett erkännande av den kritik som här framställts.

Det talas om "DN:s påstående om den 'exceptionellt oförstående', av lägsinne präglade svenska flyktingspolitiken". Detta referat är fullständigt oriktigt. Vi har tvärtom betonat att flyktingarna i Sverige mottagits väl och att detta erkänts av flyktingarna själva; vad som kallats "exceptionellt oförstående" och präglat "av lägsinne" har varit "den officiella hållningen, sådan den uttrycks främst av utrikesministern". Är då dessa ord för starka? Några exempel på utrikesministerns försmådliga hållning till flyktingarna anförda i söndags. Men det tycks vara befogat att komplettera denna redogörelse med några citat ur tidigare uttalanden. I interpellationsdebatten den 23 november 1945 anförde herr Undén i sitt svar bland annat följande:

"Dessa föchoppningar (de baltiska flyktingarnas förhoppningar om självständighet för sina folk) är enligt min tro rena illusionspolitiken. Redan under mellankrigsperioden nådde på många håll i världen ett starkt tvivel om dessa små uppspräktade republikers framtid. Deras läge var således att ingen gärna kunde tveka om att ett återupprättande Rysslands skulle vilja ha ett avgörande inflytande på deras politik. Den politiska mogenheten hos dessa folk var inte heller särskilt markerad. De startade som bekant som mönstergilla demokratier, men de hamnade i fruktansvärt egotvisende, sedan utmynnade i diktatur... Det kan ju också tänkas en annan politisk läggning av flyktingarnas självständighetsträvan), men kan tänka sig en annan form av baltisk patriotism. Man kan säga sig att de tjugo årens självständighet trots allt var ett kort ögonblick i dessa länders liv. Vore det inte anledning att pröva den andra politiska linjen, nämligen att acceptera det nya Ryssland och den politiska utformning som de baltiska republikerna fått såsom anslutna till Sovjetunionens republiker? ... När svenska regeringen tidigare upprepade gånger utlåtat den förhoppningen att baltiska balter skulle anmäla sig till frivillig återresa till sina gamla länder, då har givetvis den underliggande tanken varit just den som jag här givit uttryck åt, nämligen att det skulle vara i de baltiska folkens eget välförstådda intresse att återvända för att delta i uppbyggandet av en ny framtid för dessa folk."

Anförandet utgår alltså från att Rysslands erövring av de baltiska staterna var motiverad och att dessa stater förtjänade det öde som drabbade dem, att balterna borde uppge alla tankar på självständighet och foga sig under det ryska väldet samt att flyktingarna därför borde återvända till sina hemland. De uttryck för klander av dessa uttalanden som här framförts synes oss i varje fall inte för starkta. Hur skulle svenska flyktingar känna det om de efter en rysk ockupation i demokratiska länder mötes av denna blandning av förakt, varnande råd och kyla? Vill verkligen Morgon-Tidningen eller utrikesministern uppresa de fällda utlandenas och säga att de står för dem?

Den andra huvudfrågan gäller flyktingarnas eventuella politiska verksamhet i Sverige. Utrikesministern har officiellt hävdat att "svenska regeringen upprätthåller som bekant den regeln att politiska flyktingar som åtnjuter asylrätt i Sverige inte får bedriva politisk verksamhet i landet", att det här vore fråga om "en gammal regel", "en mycket naturlig regel", "den tillämpas, tror jag, ganska generellt". Vi har först och främst påpekat att påståendet om regelns naturliga och generella karaktär är falskt. Morgon-Tidningen vägrar inte direkt vidhålla de Undénska påståendena, men söker i undvikande ordalag ge intryck att de är riktiga. Två auktoriteter åberopas, förre utrikesministern Günther, som 8 maj 1945 (alltså just vid krigets slut) tog avstånd från politisk verksamhet av flyktingar, och en latin-amerikansk resolution av år 1940. Men detta hindrar inte att det Undénska påståendet är helt oriktigt. Dagens Nyheter har från myndigheterna i Förenta staterna, England, Italien, Danmark och Norge fått bestämda uppgifter om att flyktingarna i dessa länder äger rätt att utöva ordinär politisk verksamhet i en rad andra demokratier är det väl känt att samma frihet råder; av de länder från vilka uppgifter erhållits är det endast Frankrike där en annan praxis eller kanske riktigare mera godtyckliga metoder tillämpas; möjligen gäller detta också på något eller några andra håll. Att tala om ett förbud för politisk verksamhet av flyktingar som skulle vara naturligt och generellt är grundfalskt. Eller vill Morgon-Tidningen och utrikesministern göra gällande att myndigheterna i exempelvis USA, England, Norge och Danmark på anfordran lämnat oriktiga uppgifter eller att vi i Dagens Nyheter skulle ha förfalskat dessa av myndigheterna givna uppgifter? I själva verket är det dess bättre så att även i Sverige, enligt meddelanden av flera myndigheter, flyktingar tillåts att bedriva just en sådan politisk verksamhet som utrikesministern förklarat vara förbjuden. Vill Morgon-Tidningen och utrikesministern bestrida även detta förhållande?

Slutligen söker Morgon-Tidningen komma ifrån saken genom att säga att enligt Dagens Nyheters mening "nazistiska eller kommunistiska flyktingar också skall ha rätt att bedriva sin propaganda i Sverige". Vi har inte uttalat oss på denna punkt; hela vår framställning gäller sådana flyktingar som verkar för att återvinna frihet för och inom sitt land. Men det är självklart att inte heller nazistiska eller kommunistiska flyktingar bör förbjudas att utöva politisk verksamhet genom en deklaration av utrikesministern; skall ett förbud finnas bör det ges i form av lagliga och klara föreskrifter.

Hur än Morgon-Tidningen och hr Undén söker komma ifrån saken, har framläggandet av fakta i denna sak säkerligen haft avsedd verkan. Trots allt förmer vi oss övertygade om att hr Undén inte i framtiden kommer att upprepa de osanna påståenden som han framförde i utrikesdebatten förra året och nu senast i den av utrikesdepartementet utgivna dokumentsamlingen för år 1953.

Revolution i drivbänk

Det kan vara frestande att spekulera över förutsättningarna för det upträdande "revolutionära klimat" som för närvarande härskar i Egypten. En förutsättning är naturligtvis att landet administrativt och förvaltningsteknikt befinner sig på ett helt annat stadium än de mera moderna samhällena med deras effektiva och centraliserade statsmaskineri. Gatans parlament — i form av sammanrasade och upphetsade folkhopar — tycks i dessa dagar, liksom förr i tider under Egyptens senaste historia, spela en stor roll för de avgöranden som fattas också på det högsta planet. Politiska grupper, religiösa samfund och sammanslutningar av på en gång politisk och religiös karaktär har direkt gripit in i händelseutvecklingen. Viktigast har dock varit serien av stötar och motstötar från rivaliserande militära maktgrupper. Som ett resultat har den officiella kursen blivit så vacklande och motsägelsefull att det för ögonblicket knappast ens går att fixera den.

Den militära juntans försök att störta general Naguib för en månad sedan misslyckades främst på grund av generalens enorma popularitet — då Farouk för Naguib tvingades avgå synnes i förstone oklart, men av allt att döma var det hans önskan att avvecklа militärdiktaturen och återföra Egypten till mera normala förhållanden som låg bakom den Nasserdirigerade juntans attack mot diktatorn. Efter att med stöd från skilda håll — från gatan, vissa politiker, vissa militärer — ha återbördats till makten tycktes Naguib strävare än någonsin. Förra onsdagen genomdrev han så ett beslut om att de sedan hösten 1952 förbjudna politiska partierna omedelbart skulle få rätt att åter framträda och att det revolutionsråd (med Naguib som ordförande) som sedan Faruks abdikation varit Egyptens verkliga regering skulle överlåta sin makt åt en folkvald nationalförsamling när denna sammanträdde den 24 juli.

Detta beslut innebar tydligen en underskattning av de revolutionära krafterna. Inför utsikten att de gamla partierna skulle komma tillbaka, att ökända politiker från Faruks tid åter skulle få en chans att mobiliseras under Sverets Nassers ledning en opinion som blev Naguib övermäktig. Det finns ingen anledning att tro att Naguib skulle ha räknat med någon sorts paschornas renässans, tvärtom har den gamla partikorruptionen i Naguib haft sin mest oförsonliga fiende. Men det tycks inte ha kunnat undvikas att Naguib trots sina goda avsikter manövrerats in i en sådan position att han kommitt att stå — eller förefallit stå — på samma linje som en del figurer med vilka han i verkligheten inte har någonting gemensamt. Det kan nämnas att det stora wafdpartiet — ökänt för sin makt och sin dåliga moral — inför utsikten till en come back inlett en propaganda som varit direkt utmanande. Samtidigt är det uppenbart att det bland de nu avstängda politikerna finns en fond av sakkunskap och erfarenhet som Egypten mer än väl behöver. Det framgick bland annat av den i Dagens Nyheter nyligen publicerade intervjun med den förutvarande regeringschefen Ali Maher, som synes ha haft nära kontakter med Naguib.

Läget för dagen är delvis oklart, men så mycket torde vara klart som att Naguib måst ge upp sin "normalisering" och hans parlamentariska program har förkastats. Vad beträffar Nasguibs egen ställning, så kvarstår han än så länge officiellt på alla sina poster, men efter den senaste reträtten måste hans position vara undergrävd.

Lånet från Schweiz

Det svenska statslånet i Schweiz blev klart under måndagen. Summan uppgår till 50 miljoner fria franc — fria betyder att de är utbytbara mot guld och dollar. Lånets löptid — 15 år med konverteringsrätt efter 10 år — och räntesats 3¾ procent måste betraktas som förmånliga arrangemang; det valuta- och kapitalstarka Schweiz har för vårt i båda dessa avseenden betydligt sämre ställda land synnerligen goda villkor att erbjuda.

Bakgrunden till detta avtal är Sveriges allmänt tilltagen ansträngda valutaställning, specielt gentemot dollar. Något av trekantsaffär kommer också — ungefär som när det gällt vårt förvärv av grå dollar — in i bilden. I riksgäldskontorets kommuniké talas om den belastning som fjolårets norska 50 miljoners lån i Sverige utövat på den svenska kapitalmarknaden; så liten marginal för extra uppgifter har faktiskt vår kapitalmarknad. Mähända är denna sak emellertid inte den närmast avgörande. Norrmännen har nyligen fått avslag på ett liknande lån i Schweiz och har nu vänt sig på att använda sig till Sverige. Härigenom kommer det av oss nu upplagna framlånet säkerligen att spela en roll i de pågående norsk-svenska regeringsförhandlingarna.

Medicinska fakulteten i Lund beslöt på måndagskvällen tillstyrka en ansökan av docent Sölve Welin om överflyttning av hans docentur i röntgendiagnostik från Stockholm till Lund. (TT, Lund.)

PRESSGRANNAR

Hr Undén får bröm för sin hållning i den tyska frågan — av den polska tidningen Slowo Powszechne. Så här dras den kommunistiska tidningen i den svenska utrikesministerns lov:

Minister Osten Undén har sina åsikter beträffande Berlin-konferensen mycket klart. Utan tvetydig diplomati erkänner han Rådsrepublikens förfärande både i fråga om en enande och vad avser den fredliga avspänningen. Av mer, än han har mod att rätt så positivt bedöma Rådsrepublikens program i Tvåmaktsfrågan och framhåller att det på mera än en punkt sammanfaller med svenska uppfattning och intresse. Undén döljer ej heller att han med sympati och förståelse ser på problemen rörande Rådsrepublikens säkerhetskrav och intressen.

Också hr Undéns beryktade anförande i riksdagshuset har fallit polackerna i smaken:

Redan då angrep han skarpt de metoder vilka den borgerliga pressen tillämpar när den försvarar den svenska allmänhetens om internationella frågor. Åskådliga exempel, som handlar av egoistiska eller kortsiktiga motiv, blir helt enkelt en smedvindande spegel, i vilken folket ser händelserna i de proportioner vari de återgivas och i falska färger. Denna press kommenterare är dessutom, säsom Undén framhöll, fulla av moraliserande överdrifter och billig och banal emotion.

En hårdare dom över hr Undéns "värderingsfria analys" kan knappast tänkas än denna levord från andra sidan järnridån.

Sveriges försvarskostnader är, även i jämförelse med Atlantpaktländernas, betydande, står det som sammanfattande omdöme i Kontakt med krigsmakten, som publicerar en statistisk undersökning:

Innevarande år är de svenska försvarsutgifterna per invånare — 58 dollar — lika höga som genommittet för de europeiska atlantpaktstaterna. Oräknat av de svenska försvarsutgifterna uppvisar jämte Schweiz, dock ett betydligt jämmer och mer kontinuerligt förloppt, vilket torde bero på att Sverige vid krigsslutet hade sin försvarsmakt intakt samt att avrustningen i vårt land aldrig antog samma proportioner som i de krigsdeltagande länderna.

Sverige anslår emellertid en betydligt mindre del av sina produktiva resurser till försvaret än de flesta europeiska länder. Sverige har den jämte Schweiz högsta bruttonationalprodukten per capita i Europa (1.194 dollar), varav dock en mindre andel (4,9 %) än i det stora flertalet västeuropeiska länder går till försvarsändamål... Med stöd av dessa siffror kan man hävda att Sveriges försvarsutgifter håller sig väl i nivå med övriga länder i Västeuropa men att den reella "rustningsbördan" i Sverige och Schweiz är väsentligt mindre än i övriga västeuropeiska länder.

Vårt utgångsläge var också gynnsammare. Vi hade stått utanför kriget. Det måste betyda en hel del.

Folkpartiledarens anklagelser mot **socialdemokratin** för att bryta mot demokratina spelregler i samband **med försvarsdebatten** utgör ett fall **slag under bältet**, förklarar Morgon-Tidningen (s) med en sträng domargest:

Hr Ohlin gjorde sig skyldig till samma fula trick under förfrågan, då han angrep statsministern för att denne skulle ha "lotat" överdirektör Göransson i försvarsdebatten på grund av kritiken mot regeringen. Som bc Branders framhöll vid länets socialdemokratiska distriktskonferens på söndagen var hans inlägg tvärt om ett försvar för den fria åsiktsfriheten och den fria yttrandefriheten.

Det är inte vara många i riksdagen som uppfattade honom på det sättet. Regeringspressen gjorde det inte heller — förrän statsministern fann klokast att själv signalera. Göteborgs-Posten (fp) rekapitulerar:

Verkaschefen upprepar sina krav, gång på gång. Avslagen upprepad. Departementschefen synes ivrigt över att verkaschefen återkommit med krav, som man redan känner till. Verkachefen råkar vara riksdagsman. När det i riksdagen blir klarlagt att hans verks intressen ej blivit tillfredsställande, säger han ifrån hur det har gått till att situationen blivit som den är. Han klandras då — av sin departementschef för att han inte bevakat verkets intressen och till och med av regeringens i yttre hänseende

HYLLOR
praktiska konstruktioner för kontor arkiv bibliotek laboratorier butiker privatbruk
Sparrings
Försäljningsavd
Karlavägen 89 — Stockholm
Tel. 67 36 50 — 67 76 75 — 67 76 81

Freys auktionshall
mottager till
APRIL
auktionen
hela sterbhus
bättre möbler, guld, silver och juveler, mattor, tavlor, konstsaker och antikviteter.
Förskott lämnas utan extra kostnader
Vi åtaga oss bevakn.- och inropningsuppdrag avgiftsfritt.
Ring 67 99 60
Freys Express AB.
Grevturegatan 11, Stockholm.

Medlingsförsök i stuveriet

Medlingskommissionen i stuveriet återupptog på måndagen avtalsförhandlingarna sedan Transportarbetareförbundet varslat om arbetsnedläggelse från den 5 april. Förhandlingarna fortsätter på tisdagen.

Apotekarförbundet och Tekniska apotekspersonalens förbund började på måndagen förhandlingarna om nytt kollektivavtal för den tekniska personalen vid apoteken. Oparlisk ordförande vid förhandlingarna är generaldirektör Åke Hall och Dag.

Förhandlingarna mellan Tändsticksbolaget och Svenska Tändsticksarbetareförbundet om nytt normalavtal återupptas på torsdag kl. 14.

Försvarsverken. Förhandlingarna för försvarsverkens civilа personal ajournerades till den 5 april.

Strejkhot utvärjt vid Åtvidaberg

Den hotande konflikten vid Skånska tätlikfabriken i Perstorp, som förelåg varslat om strejk, har nu avvärjts.

Såväl företaget som Fabriksarbetareförbundet har nämligen på måndagen godkänt det av förlikningsmannen, borgmästare Ohlsson i Hällingsborg, framlagda förslaget.

Det nya avtalet, som gäller ett år framåt, innebär förhöjningar av timlönerna och förbättringar av ackorden.

Norrlandslinjen hotas av strejken i norska SAS

Den första SAS-linje som drabbas av den norska verkstadsstrejkens återverkningar var ruten Köpenhamn—Alborg—Kristiansund —Stavanger, på vilken trafiken inställs från och med tisdag.

På linjen Stockholm—Oslo har SAS redan satt in DC 4:or, medan man på Malmö- och Norrlandslinjerna fortfarande kör med Scandiaplan. Man räknar med att kunna hålla de plan man nu har tillgängliga i trafik ytterligare några dagar, men när dessa tas in för övrigt stoppas åtminstone Norrlandslinjen. Linjerna måste ut kommer driften att trafikeras med DC 6:or om något skärpa.

Världens största plog vid jordbrukarmässa

Tänga bad vid Vårgårda blir platsen för FUP:s nordiska mässa, som jämte mästerskapstävlingar anordnas 2—5 augusti. Utställningen skall omfatta jordbruk, skog, lantbruksbyggnader, traktorer, bilar och motorcyklar m. m. Man räknar med utställare från de nordiska grannländerna. Ett unikt inslag blir världens största plog, tillverkad i Norge och prövad bl. a. i Kanada. Kommissarie för mässan blir lantmästare Bengt Svensson, Stockholm.

Ett finländskt omdöme

Axel Hirsch

MINNEN som dröjt kvar

"Axel Hirsch är en förnämlig memoarförfattare. Mången garvad pennans veteran har all anledning att svindla honom hans framställningskonst.

Hälften av människoboken är lignad studieliden i Uppsala. De lyckliga stunderna av högfestivitas skildras med värme och många markanta profiler bland lärarkåren och ungdomen fångas i suggestiva snabbskisser.

Ett antal virtuosa och initiativ utförda helfigurer bildar den städliga epilogen i Minnesta. Ypperligast bland dessa är närbildерna av Henrik Schück och Eli Heckscher. Hirschs förmåga av differentierande människoskildring firar en sannskyldig triumf i dessa levande karaktäristiker.

Hirschs memoarverk är att lita på som tids- och personhistoriskt dokument. Som ett mänskligt dokument gör det alligevel att sympatiskt intryck. Rik behållning kan hämtas ur hans bok."

Fil. dr *Karl Ekman*, Hufvudstadsbladet, Helsingfors.

"Om jag vore bibliotekarie skulle jag rekommendera Minnen som dröjt kvar så ofta jag kom åt."

L. Sn i Folklig Kultur.

12 kr., inb. 15 kr.

HÖKERBERGS

MARTELL V.S.O.P.
Det främsta namnet i cognac

2 aktuella broschyrer från DN
(Sörtryck av artikelserier i DN).

Beg. bil köpes
Dagens Nyheters motorexpert signaturen Billman, ger i denna broschyr detaljerade råd hur även den mindre fackkunnige motorbilen kan prövas en begagnad bil innan han beträmner sig.

SJÖVETT
En liten, praktisk broschyr med råd och anvisningar till segel- och motorbåtsägaren. Innehåll: Trafikregler — Lanternor och signaler — Navigation — Viktiga minnesregler.
*
GRATIS
erhåller Ni dessa broschyrer på våra depschkontor vid Tegelbacken, Stureplan, S:t Eriksplan och Götgatan 41. Broschyren kan även rekvireras per post genom insändande av till beställaren adresserat kuvert, mätet 100 x 235 mm, frankerat med 30-öre frimärke till Dagens Nyheter, Reklamavd., Stockholm 1.
*
DAGENS NYHETER
Sveriges STÖRSTA tidning

OSTERMANS Vårsalong
På Ostermans Vårsalong — ett av Sveriges största utställningsevenemang inom bil- och motorbranschen — visas de senaste nyheterna av bilar, båtar och hemmotorer, motorcyklar, mopeder och annat av intresse.
Jättepristävling — A-pojket — med 100 priser, bl.a. en 2-dörrars Austin A30. Varje dag stor manneskapuppvisning av ledande motorsportmän och modeller.
Teservering och fria smaksprov.
Öppet vardagar 9—18 fredagar 9—20 • FRI ENTRÉ
OSTERMANS MARMORHALLAR
– VÄRLDENS STÖRSTA PERMANENTA BILUTSTÄLLNINGSETABLISSEMENT –
Birger Jarlsgatan 18, Stockholm

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon 22 40 00
för riksamtal: 22 40 20
Telegramadress: Dagenshetter
Postgiro-1 1618 (för annonser) nummer 1617 (för prenumeration)
Chefredaktör: Herbert Tingsten (träffas säkrast kl. 12.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: Leif Ekblerg
Redaktionschef och ansvarig utgivare: Ros Hedmans
Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: Helge Hedbora
PRENUMERATIONSPRISEN.
A — Stockholmsupplagan
Bor-ibidens övriga tidningsområde landet
Månad ..... kr. 6:50 6:—
Kvartal ..... » 19:— 17:50
Halvår ..... » 37:50 34:50
Helår ..... » 75:— 69:—
ANNONSPRISLISTA, daterad 1/1 1954 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri. Stockholm 1954.

Civilekonomer

Vid Handelshögskolan i Göteborg har ekonomexamen avlagts av Håkan Bergström, Malmö, Clarence Dickson och Leif Falkbeck, Göteborg, Bertil Larsson, Lidingö, samt Filip Pålsson, Borås.

Riksdagssammanträden

Tisdagen den 30 mars 1954

Första Kammaren kl. 16.00
Andra Kammaren kl. 16.00
Konst. utsk. kl. 11.00
Statsutsk. 1a pleno kl. 11.00
Statsutsk. 1:a avd. efter slutat utsk. plenum
Statsutsk. 2:a o. 5:e avd. kl. 10.20
Statsutsk. 3:e o. 4:e avd. kl. 10.00
Bevilin. utsk. in pleno kl. 11.00
Bevilin. utsk. 2:a avd. kl. 10.00
Bankoutsk. kl. 11.00
Sam. konst. o. 1:a Lagutsk. kl. 10.00
2:a Lagutsk. kl. 10.00 Obs.
Jordbr. utsk. kl. 11.00
Beredn. utsk. kl. 11.00
Särsk. utsk. kl. 10.30

Vi har varit i SKOTTLAND
vi har verkliga fynd i bagaget!
Under vår resa har vi gjort ytterst fördelaktiga inköp för oss — och för Er!
Några exempel:
Blazer av "kynoch" tweed, ljusgrå, ansämd str.
snälpris 92:-
Blazer av "Pitlochry" tweed, handvävd höglandstweed, tillverkad i Skottland av ren Virginaull. Många trevliga färger.
snälpris 115:-
Raglanrock stiligt färgmix, "Pitlochry" tweed. Rutigt yllefoder, sidensadel.
snälpris 155:-
Kostym i trefärd. tvinnad kamgarn, Glencheck, extra hög kvalitet.
snälpris 175:-
Coopers underkläder
vår nyaste förändelse. 9 olika modeller
Kostym tvinnad tweed från George Roberts Ltd, Selkirk i Skottland, identisk som resp. arbetskostym.
snälpris 256:-
PITLOCHRY HIGHLAND HOMESPUN
MADE IN SCOTLAND WOVEN FROM PURE VIRGIN WOOL
Bergmans
Odengatan 92
(hörnet av Sigtunagat.)
FRI PARKERING

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.